

számokról a gyermekek gondolkodásának és érdeklődésének megfelelően beszélni. Ahol lehetséges, derült hangulatra törekszik. Helyesen teszi, hogy a lehetőséghez képest játékkal is élénkíti tanítását. Erkölcsi vonatkozásokat is alkalmaz. Helyesen törekszik arra, hogy minden gyermek részt vegyen a munkában: „Minden gyermeknek kell valamit megneveznie.“ Jól mondja, hogy „a tanulókat a számolás-tanulásba cselekvőleg vonják be, nicsak feleljenek“. Helyesen kapcsolja össze a számolást a kézimunkával és a rajzzal. Gyakorlatiasságra törekvő kis könyvecskéjét haszonnal forgathatják az érdekelt tanítók.

Frank Antal.

Urbán Barnabás: A középiskolai matematika és fizika tanításának szerepe a világnézet kialakításában. Sárospatak, 1932.

Rövid, jól átgondolt tanulmány, melyet a matematikus tanárok és a pedagógusok figyelmébe egyaránt ajánlhatunk. A szerző mindjárt a mű elején az idealisztikus világszemlélet mellett tör lándzsát. A középiskolának egyik legfontosabb feladata, hogy a tanulóban ennek a világnézetnek kifejlődését megalapozza. Természetesen nem alakulhat ki a tanulóban kész, kiforrott világnézet, de a helyes irányban való fejlődést a középiskolában kell biztosítani. Pauler szerint: „a világnézet nem külön tantárgy, hanem minden tantárgyat, sőt minden nevelési behatást átható princípium kell, hogy legyen“. Ebből a tételtől indul ki a szerző és megállapítja, hogy a fizika tanításának — ellentétben a mechanisztikus fölfogással — „a mindenható szellem létezésére kell vezetni, aki a mindenséget a legtökéletesebben megalkotta“. Örömmel olvassuk a szerző állásfoglalását (26. lap) az ellen az elterjedt fölfogás ellen, hogy a matematika tanítása az életre haszontalan, tehát a középiskolába nem való. Sajnos, ennek a közfelfogásnak a nyomása alatt a matematikát máris lefokozták másodrendű tantárggyá azzal, hogy az érettségi vizsgálat követelményei közül kihagyták a matematikai dolgozatot. A szerző helyesen fejt ki, hogy a középiskolának az ideális célokért való fogékonyt és a tudományos lelket is meg kell teremtenie.

V. P.

Ernst Dimnet: Die Kunst des Denkens. Übertragen und bearbeitet von *Cl. T. Schweiger.* 1932. Herder-Verlag. (300 l.)

Lehet-e a gondolkodásra valakit tanítani? Van-e a gondolkodásnak művésze? A gondolatoknak mint ilyeneknek igazsága mindig azonos: a logika maga független a gondolkodástól. Az igazság megragadásának pszichológiai feltételei azonban alkalmas eszközökkel fokozhatók: a gondolkodásmódnak „művészete“ kellő gyakorlat és útmutatás alapján folyton javítható. Erre nézve rendkívül hasznos gyakorlati tanácsokat nyújt Dimnet szellemes könyve: mintegy a gondolkodás pszichológiai bölcseségének foglalata. Kiindul a gondolkodás természetének vizsgálatából, majd szemléletes módon, sok érdekesítő példa kapcsán, megmutatja a gondolkodás mindennapi akadályait, majd a gondolkodás segítőeszközeit; végül a teremtő gondolkodás lelki talaját elemzi. Könyve kitűnő eszköze az önismeretre és az autonóm lélekformálásra való

törekvésnek. A filozófiai propedeutika tanárának különös segítséget és termékeny szuggesztiókat nyújt. K.

Franz Ehrle: Die Scholastik und ihre Aufgaben in unserer Zeit. Zweite Auflage, besorgt von Fr. Pelster. 1933. Herder-Verlag. (100 l.)

Ehrle kardinális, a skolasztika történetének nagy bűvára, ebben a munkában világosan és tömören végignyomozza a skolasztikus filozófia fejlődését napjainkig. Először a skolasztika két fővonását vizsgálja: egyrészt a keresztény kinyilatkoztatáshoz, másrészt az aristotelesi filozófiához való viszonyát. Ezt nyomozza aztán tovább a skolasztika fejlődésének különböző korszakaiban, míg végül a skolasztika jelen feladatait tűzi ki. A könyvhöz hozzácsatolja az Aquinói Szent Tamás filozófiájára vonatkozó pápai bullákat és enciklikákat, melyeket megfelelő magyarázatokkal kísér. A mű főképen a főiskolai ifjúság számára készült, hogy ez mélyebb bepillantást nyerhessen belőle a skolasztikának lényegéről és mai feladatairól. K.

Gustav Schnürer: Die Anfänge der abendländischen Völkergemeinschaft.

Herder-Verlag. 1932. 320 lap. (A Geschichte der führenden Völker c. vállalat egyik kötete.)

A szerző világos és plasztikus képet tár elénk a nyugateurópai népek kultúrközösségének kialakulásáról: a germán törzseknek a római birodalomba való benyomulásáról, a középkori kultúrának az antik római örökségből való fokozatos kibontakozásáról s ennek a kereszténységgel való egybeolvadásáról. A nevelés középkori multja iránt érdeklődő különösen beható és egységes képet kap Nagy Károly kultúrpolitikájáról s ennek az ő hatalmas személyiségében rejlő indítékairól. A politikai történet háttéréből mindenütt kellő hangsúllyal domborodnak ki a művelődési elemek is. A könyv a középkori neveléstörténet számára kellő politikai és művelődéstörténeti háttérül szolgál. K.

Alice Descoedres: L'Éducation des enfants arriérés. Számos ábrával. (Collection d'actualité pédagogique.) Neuchâtel, Delachaux et Niestlé. (K. S.-r., 416 l.) — Ára 6 svájci frank.

Könyvét, melyről Pierre Bovet, a genfi egyetem híres tanára a legnagyobb elismerés hangján ír, a szerző mea culpával kezdi. Az előbbi két kiadásban t. i. könyvének Az abnormis gyermekek nevelése (*L'Éducation des enfants anormaux*) volt a címe. Erre Robin *L'enfant sans défauts* című művében ezt írta: „... miért kell annyira megaláznai a fiatal lelkeket a rendellenességnek rájuk bélyegzésével!” És Descoedres, akinek könyvét előbbi két kiadásában német, angol, spanyol, lengyel nyelvre lefordították, alázatos lélekkel beismeri, hogy tévedt. Robinnek igaza van, az *abnormis* szót a gyermekre nem szabad alkalmazni, sőt ki kell a pedagógiából egészen törülni, mert nevelőmunkánk éppen arra irányul, hogy rendellenességükből, abnormitásukból kiemeljük az ilyen gyermekeket.

Ha mármost ez a kiemelés sikerül és mi mégis abnormis egyéneknek nevezük őket s ilyen bizonyítványokat állítunk ki nekik, önmagunkkal kerülünk